

Vajsenhusianerbladet

udgivet af foreningen

DET GODE MINDE

146 ÅRS STIFTELSESFEST

Lørdag den 24. januar 2004, kl. 18

MOLTKE'S PALÆ

Dronningens Tværgade

Bestyrelsen besluttede, på grundlag af mange opfordringer fra medlemmerne, også at holde 146 års Stiftelsesfest i det smukke Moltkes Palæ.

Aftenen vil begynde med at formanden for Det Gode Minde,
René Fleischer årg. 1988 byder velkommen.

Herefter nyder vi en gourmet middag. Vin ad libitum samt kaffe avec

Som sidste år vil der være mulighed for både dans og en hyggelig sludder med
tidligere elever samt lærere fra Det kgl. Vajsenhus.

Ved midnat serveres natmad.

Pris for deltagelse til dette fremragende arrangement
er blot kr. 200,- for medlemmer samt ledsager og kr. 700,- for gæster.

Tilmelding sker ved betaling med check eller giro
til kasserer Hanne Presutti
senest den 6. januar!

Giro 1 02 03 90
Det Gode Minde
2610 Rødovre

Husk at skrive medlemsnr., årgang og telefonnummer

Den Årlige Bowlingtur

Vi var sat stævne i DGI-byens bowlinghus kl. 16.50 en fredag aften. Efter at have iført os de obligatoriske sko, fordelte vi os efter bedste evne på de 4 baner, som var reserveret til os. Derefter kastede vi os ud i det spændende spil, både med individuel konkurrence og konkurrence om, hvilket hold, der kunne score flest strikes. Dette udløste en omgang til undertegnede hold, en ikke helt

Ulrich årg. '71
til bowling med sønnen David

dårlig ting, da gaverne hurtigt blev tørre. Efter 2 timers intenst spil, hvor det bedste hold selvfølgelig vandt, begav vi os ud i aftenkølde til fods med retning mod restaurant Hercegovina. Her var reserveret bord til os, en god ting, da vi efterhånden var blevet lidt brødflove. Hurtigt kunne vi frekventere den imponerende buffet, hvor man finder alt, hvad hjertet begærer, såsom masser af kødretter, grøntsager, diverse salater,

Middag på restaurant Hercegovina

pølser, brød og ostebord. På trods af dette opulente måltid, fandt vores næstformand alligevel plads til en kæmpe banana-split. Folk hyggede sig med spisning, kaffe og drinks. Snakken gik livligt, både om nutid, men også mange gamle skoleminder var oppe at vende. Alt i alt en hyggelig aften, som sluttede ved midnatstid, hvor de sidste natteravne også måtte finde hjem.

Gitte

Opråb til medlemmerne!

Det er med stor forundring, at vi må konstatere, at der ikke er ret mange, som møder op til vores arrangementer. Derfor ønsker bestyrelsen at gå i dialog med medlemmerne for at klarlægge årsagen til dette.

I flere år har der været få tilmeldte til vores skovtur og bowling. Det er ikke meningen, at 2 medlemmer står for over 2/3 tilmeldte til et arrangement, idet de tager hele deres familie med. Idéen er jo, at medlemmerne skal komme hinanden ved, så vi kan styrke det sociale sammenhold.

Bestyrelsen har internt haft mange forslag oppe at vende, såsom Knuthenborg Dyrepark, en tur til Hven, Louisiana

Kunstmuseum, op-levelsesrig tur rundt på Christiania mv. Vi ser gerne, at medlemmerne kommer med forslag til afholdelse af arrangementer fremover.

Det eneste, man skal gøre, er at skrive til formanden eller sende en e-mail til rene@detgodeminde.dk, forslagene vil så blive bragt videre til den øvrige bestyrelse.

HUSK det er din forening, og hvis en forening skal bestå mange år ud i fremtiden, kræves det, at man engagerer sig en smule, så vi samlet kan løfte foreningen og dens videre færd - man er selvfølgelig ikke tvunget til at deltage i alle arrangementerne.

formanden

Bankospil

Årets bankospil løb af stabelen i Vajsenhusets gymnastiksal torsdag d. 20. november.

Trods der blot var halvt så mange fremmødte som ved sidste års bankoarrangement var der god stemning, og mange vindere af de lækre kolonial- og

slagtervarer. Hovedgevinsten var en rigtig stor - nej en meget stor - julekurv med alt hvad hjertet kan begære i denne juletid. Aftenen sluttede af med, trækning af det amerikanske lotter, hvor gevinsterne i år bestod af en rigtig flot vase og et fad fra Rosendahl.

Kl. 21.45 var der ikke flere gevinster på

hylderne og alle kunne gå hjem, om ikke med gevinster, så i hvertfald med en god oplevelse i bagagen.

Bestyrelsen arrangerede Niels som opråber, Susanne og René som nummer kontrollører og Hanne som observatør. Tak til bestyrelsen for endnu et godt arrangement!

red.

Den Gode Kræmme

Send din annonce via e-mail til: henriette@detgodeminde.dk eller min adresse, se bagsiden af bladet.

Sælges: Afsyret tallerkænrække. 90h, 100b, 13d. 4 rækker. 350 kr. Halogen loffsskinne. Krom, 2 meter med 5 spots (20W/12V) incl. transformere. Aldrig brugt. 450kr
Telefon: 39 18 57 46
Email: susanne@detgodeminde.dk

Vajsenhusets historie

Her fortsætter teksten om Vajsenhusets historie God fornøjelse!

VIRKSOMHEDEN I KØBENHAVN

På Nytorv (1727 - 95)

Samtidig med at Frederik IV pålagde missions-kollegiet at indrette et Vajsenhus, stillede kongen, foruden betydelige pengemidler, også en stor bygning til rådighed for stiftelsen. I Instrux §5 hedder det »Til dette Bruug skienke og give Vi allernaadigst til Eders Disposition og Indretning Vores det paa det nye Torv beliggende Gaard, tilforn Academiet, nu det Kongelige Waysenhuus kaldet«. Dette første Vajsenhus på Nytorv (omtrent der, hvor nu det gamle råd- og domhus ligger) var en af det daværende Københavns største og anseeligste bygninger, især efter genopbygningen i 1728, idet den store ildebrand i dette år også havde voldt en del skade på Vajsenhuset - dog næppe så meget at virksomheden har været afbrudt i længere tid.

Her blev de første børn - ialt 40 drenge og piger - tilsagt til at møde til spisning den 1. oktober 1727. I de følgende måneder voksede antallet af elever hurtigt, så at der allerede ved årets slutning var samlet 100 børn under Vajsenhuset tag. I de nærmest følgende år var søgningen så stor, at børnene blev opført på venteliste og optaget, efterhånden som der blev plads ledig. Langt den overvejende del af børnene var forældreløse, men der fandtes dog enkelte andre imellem, idet kongen i Instrux til missions-kollegiet udtaler: »Ligesaa Vi allernaadigst gierne seer, at I udi dette Waysenhuus giver alle og enhver, som ellers til deres børns Underviisning ingen Raad ved, og sig af disse Anstalter gierne vilde betiene, Frihed og Leylighed ved Waysenhuusets Ungdom at blive oplærte uden nogen Betaling, eller for noget vist derfor at accordere, hvilket da Waysenhuuset tilfalder og til gode kommer«.

Der findes mange vidnesbyrd om, at der fra såvel Vajsenhusets skole som kirke i disse år udførtes en rig og frugtbar gerning, som satte sit spor i den hele - ikke særlig store - hovedstads liv. Der er ikke tvivl om, at skolen fuldt ud opfyldte de krav, som fra begyndelsen var blevet stillet, »at Børnenes Opdragelse saaledesskeer, at samtlige kunne opvoxe reenlige og karske, samt vel underviste udi gode Sæder og hvad videre, som kan giøre dem bequemme til Arbejde og Tieneste« (Aabent Brev §7).

Første Krise (1771-72).

Efter nøjagtig 44 års forløb blev hele

arbejdet pludseligt og voldsomt afbrudt ved en af Struensee's mange reformer. Med det formål helt at omdanne byens fattigvæsen udstedtes d. 19. oktober 1771 et kgl. reskript, hvorved både Vajsenhusets og Opfostringshusets direktioner ophævedes, og begge skoler blev lagt ind under Den almindelige Plejeanstalt. Som følge heraf blev Vajsenhusbørnene anbragt i private plejehjem, mens den store bygning fik lov til at stå tom. Denne afbrydelse blev imidlertid ikke af lang varighed, allerede året efter (d. 12. november 1772) blev det bestemt, at Vajsenhuset skulle »saavel i Henseende til Stifterens højlovelige Ihukommelse som til Stiftelsens værdige Øjemed, igjen sættes paa forrige Fod, have sin egen Direction og aldeles være adskilt fra Den almindelige Plejeanstalt«. Hermed var krisen overstået, og Vajsenhuset kunne genoptage og fortsætte sin virken i samme form som førhen, medens Opfostringshuset endnu i en lang årrække forblev under fattigvæsenet.

50-ÅRS-JUBILÆUM. Selv om Vajsenhuset atter kunne tage sin bygning på Nytorv i brug, var der mange forhold, der skulle bringes i orden, inden arbejdet kunne genoptages. Først d. 11. oktober 1773 fandt den højtidelige genindvielse sted; man modtog denne dag 33 drenge og 25 piger. Glæden over at have ført Frederik IV's stiftelse lykkeligt igennem de urolige år kommer til at præge den jubilæumsfest, der holdtes i 1777. Den, der ved denne lejlighed stod for hele arrangementet, syntes at have været Vajsenhus-præsten Bendix Krøll, som senere lod en udførlig beretning om festen trykke. Heri hedder det, at der var blevet fattet den beslutning »at den 11. October, som ellers var anordnet til Erindring om Stifterens Fødsel, Død og Stiftelsens Aabning hvert Aar at holdes høijtidelig, burde i Aaret 1777, til Erindring om Stiftelsens første halvhundredede Aars Varighed ... paa meere end almindelig høitidelig Maade helligholdes«. Men da den kongelige familie netop på dette tidspunkt opholdt sig på Fredensborg, måtte festen udsættes til »de Høikongelige Herskabers Tilbagekomst til Residentzen«. Derfor blev festen fastsat til d. 28 oktober; på denne dag var børn, lærer, kuratel og direktion samlet i kirken, hvor de kongelige personer med enkedronning Juliane Maria i spidsen blev modtaget kl. 10 3/4. Her blev fremført en kantate, komponeret af borgmester Bredal til tekst af bibliotekar Wandal og sunget

af Metropolitanskolens kor. Pastor Krøll gav i sin lange tale navnlig udtryk for glæden og taknemmeligheden over Vajsenhusets genoprettelse fem år tidligere. Senere holdtes i skolelokalerne en overhøring i geografi og historie af de børn, som modtog skolens præmier, overrakt af dronningen, der også selv fik gaver af børnene (fingervanter, sy- og navneklude). Først kl. 14 1/4 forlod de kongelige herskaber Vajsenhuset, og »den øvrige Deel af Dagen saavel som Aftenen gik hen i en bestandig og dog ordentlig, sømmelig og uskyldig Fryd og Glæde i Stiftelsen«.

Anden krise (1795 - 1811)

I de følgende år lader det imidlertid til, at der har hersket mindre heldige tilstande på Vajsenhuset, både undervisning og disciplin har været temmelig ringe, i alt fald var Vajsenhuset i disse år »kommen i slet Udraab« i det københavnske borgerskab, der i tidligere tider havde været stolt af denne stiftelse og ivrigt støttet den på forskellig vis. Men da indtræffer den anden alvorlige katastrofe i Vajsenhusets historie: Københavns brand d. 6. juni 1795. Store dele af byen blev lagt i aske, også af Vajsenhusets smukke bygning var der kun sørgelige ruiner tilbage. For virksomheden på Nytorv var der for bestandig sat punktum, og der fulgte nogle kritiske år, hvor det så ud, som om Vajsenhusets gerning helt skulle ophøre.

Mange planer om skolens fremtidige skæbne blev fremsat fra forskellig side, det mest radikale forslag var dr. Mangor's, som gik ud på, at der slet ikke skulle indrettes noget nyt Vajsenhus, i stedet skulle der af kapitalen dannes et fond, der kunne betale for børnenes ophold i private hjem; for Vajsenhusbørnene havde været »blege og forknyttede uaget god og tilstrækkelig føde ... det kostede alt for meget ... Og Stiftelsen udøvede et hele Landet trykkende Monopol i Biblernes og Psalmebøgernes Tryk«.

Umiddelbart efter branden var alle børn og lærere flyttet ud på Blaagaard, hvor der i forvejen fandtes et skolelærer-seminarium. Forholdene her var alt andet end gode, men da nogen endelig afgørelse om fremtiden ikke kunne træffes under de urolige forhold i Europa, bifaldt kongen d. 1. marts 1799, at børnene »indtil videre« blev anbragt i borger- og landbohjem. Denne ordning blev dog ikke kun midlertidig - siden 1799 har intet barn haft ophold og bolig på Vajsenhuset.

Michael Aarøe- Ebersted

Vajsenhusianernes Forening
DET GODE MINDE

Formand:
René Fleischer, årg. 1988
Nordbyvej 15
2720 Vanløse
Tlf. 38 71 72 39

Næstformand:
Niels Danhøj, årg. 1990
Valbygaardsvej 79, st.tv.
2500 Valby
Tlf. 36 17 19 04

Kasserer:
Hanne Presutti, årg. 1957
Mariehøj 88
2610 Rødovre
Giro 102-0390
Tlf. 36 72 17 85
DGM Mobil: 20954275

Susanne Reimert årg. 1970
Valdemar Holmers Gade 13
2100 København Ø
Tlf. 39185746

Birgitte Tøjberg, årg. 1970
Jacobys Allé 12, 2.th.
1806 Frederiksberg C.
Tlf: 33 22 11 31

Web-adresse
www.detgodeminde.dk

Foreningens mobiltelefonnummer,
26 88 00 11, vil fremover være
foreningens eneste telefonkontakt
for medlemmerne til bestyrelsen,
og den skal anvendes ved enhver
kontakt

Undgå afbrydelse i tilsendelse af Vajsenhusianerbladet ved flytning:
Gå på det lokale posthus og udfyld et portofrit flyttekort.
Skriv 3832 Vajsenhusianerbladet. Giv også besked til kassereren.

Indkaldelse

til Det Gode Minde's generalforsamling

den 21. april 2004 kl. 19 på Det kgl. Vajsenhus.
Dagsorden i henhold til lovene.

Forslag som ønskes behandlet på generalforsamlingen
skal være formanden i hænde senest den 1. januar 2004.

DGM håber på deltagelse af både
yngre og ældre medlemmer af foreningen.

Skolekomedie

på Det Kgl. Vajsenhus kan
enten opleves

lørdag d. 28. februar
eller

mandag d. 1. marts 2004

Forårskoncert

på Det kgl. Vajsenhus
onsdag d. 28. april 2004

God fornøjelse!

Mandags møderne

**Kom og mød tidligere
elever og lærere**

Husk at der ikke er
mandagsmøde i januar, så hvis
ikke du kom forbi skolen i
december, kan du nå det

mandag d. 2. februar
eller
mandag d. 1. marts.

Tillykke

til bestyrelsesmedlem Linda Dederding der
er nedkommet med en velskabt pige.

Linda er på barselsorlov, og derfor træder Susanne Reimert i hendes sted.

Distribution af Vajsenhusianerbladet

Som de fleste ved, stiger priserne for distribution af blade i Post Danmark.
Derfor opfordres de af medlemmerne, der har adgang til internettet, til at
oplyse om deres e-mailadresse ved betaling af næste medlemskontingent i
januar. Vajsenhusianerbladet kan allerede nu læses på DGM's hjemmeside
www.detgodeminde.dk og tanken er den, at medlemmer med e-mailadresse
fremover får sendt elektronisk besked, når der kommer nyt medlemsblad. For
alle andre medlemmer vil der ikke være nogle ændringer mht. modtagelse
af Vajsenhusianerbladet.

red.

**Bestyrelsen
og redaktionen**

**ønsker alle
en rigtig glædelig jul
og et godt nytår!**

